TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2016. gada 19. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — LESD 34. un 36. pants — Brīva preču aprite — Valsts tiesiskais regulējums — Cilvēkiem paredzētas recepšu zāles — Pārdošana aptiekās — Vienotu cenu noteikšana — Importa kvantitatīvais ierobežojums — Pasākums ar līdzvērtīgu iedarbību — Pamatojums — Cilvēku veselības un dzīvības aizsardzība

Lieta C-148/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Federālās zemes Augstākā tiesa Diseldorfā, Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 24. martā un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 30. martā, tiesvedībā

Deutsche Parkinson Vereinigung eV

pret

Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV .

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], E. Regans [*E. Regan*] (referents), tiesneši A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*] un S. Rodins [*S. Rodin*],

ģenerāladvokāts M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretārs K. Malaceks [*K. Malacek*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2016. gada 17. martā tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Deutsche Parkinson Vereinigung eV* vārdā – *T. Diekmann*, *Rechtsanwalt*, *K. Nordlander*, *advokat*, un *M. Meulenbelt*, *advocaat*, kā arī *D. Costesec*, *solicitor*,

— *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV* vārdā – *C. Dechamps*, *Rechtsanwalt*, un *J. Schwarze*,

— Vācijas valdības vārdā – *T. Henze* un *A. Lippstreu*, pārstāvji,

— Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *M. Russo*, *avvocato dello Stato*,

* Tiesvedības valoda – vācu.

— Nīderlandes valdības vārdā – *M. Bulterman* un *M. de Ree*, pārstāves,

— Zviedrijas valdības vārdā – *A. Falk*, *C. Meyer-Seitz*, *U. Persson* un *N. Otte Widgren*, kā arī *E. Karlsson* un *L. Swedenborg*, pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā – *E. Manhaeve*, *J. Herkommer* un *A. Sipos*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2016. gada 2. jūnijā tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz LESD 34. un 36. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Deutsche Parkinson Vereinigung eV* (turpmāk tekstā – "*DPV*") un *Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV* (Negodīgas konkurences apkarošanas iestāde; turpmāk tekstā – "*ZBUW*") saistībā ar Vācijas tiesībās noteikto vienoto cenu cilvēkiem paredzētām recepšu zālēm, kas tiek pārdotas aptiekās.

Atbilstošās Vācijas tiesību normas

Likums par zālēm

3 *Gesetz über den Verkehr mit Arzneimitteln (Arzneimittelgesetz)* (Likums par zālēm) 78. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Federālā ekonomikas un tehnoloģiju ministrija var noteikt [..]

1. cenu diapazonu zālēm, kuras tiek izplatītas vairumtirdzniecībā, aptiekās vai kuras pārdod veterinārārsti."

4 Ar 2012. gada 19. oktobra likumu (*BGBl. I*, 2192. lpp.) likuma par zālēm 78. panta 1. punktā tika iekļauts šāds teikums:

"Noteikumi par zāļu cenām, kas tika pieņemti, pamatojoties uz pirmo teikumu, attiecas arī uz zālēm, kuras saskaņā ar 73. panta 1. punkta pirmās daļas 1.a apakšpunktu tiek ietvertas šī likuma piemērošanas jomā."

5 Likuma par zālēm 73. panta 1. punkta pirmās daļas 1.a apakšpunkts, uz kuru ir atsauce šī likuma 78. panta 1. punktā, attiecas uz zāļu, kuras aptieka, kas atrodas citā Eiropas Savienības dalībvalstī, piegādā galapatērētājiem Vācijā, tirdzniecību pa pastu. Vācijas augstāko federālo tiesu kopīgais senāts 2012. gada 22. augusta rīkojumā nolēma, ka tāpat kā likuma par zālēm grozītā redakcija, agrākā šī likuma redakcija ir jāinterpretē tādējādi, ka *Arzneimittelpreisverordnung* (Noteikumi par zāļu cenām) arī ir piemērojami šādai zāļu tirdzniecībai.

6 Likuma par zālēm 78. panta 2. punktā ir noteikts:

"Cenām un cenu diapazonam ir jāatbilst zāļu lietotāju, veterinārārstu, aptieku un vairumtirdzniecības likumīgajām interesēm. Ir jānodrošina vienota aptieku mazumtirdzniecības cena zālēm, kuras var tikt pārdotas tikai aptiekās [..]."

Noteikumi par zāļu cenām

7 Noteikumu par zāļu cenām 1. pantā ir paredzēts, ka ražotājam savām zālēm ir jānosaka cena, kam saskaņā ar šo noteikumu 2. pantu vēl tiek pievienots pielikums, kurš domāts vairumtirgotājiem, un, kā tas paredzēts minēto noteikumu 3. pantā, aptiekām. Bezrecepšu zālēm šos noteikumus nepiemēro.

Likums par reklāmu veselības aprūpes nozarē

8 No Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka *Heilmittelwerbegesetz* (Likums par reklāmu veselības aprūpes nozarē) 7. panta 1. punkta 2. apakšpunktā ir aizliegts sniegt tādas dotācijas naudā kā atlaides un bonusus, kā arī reklāmas dāvanas recepšu zālēm.

Pamatlietas fakti un prejudiciālie jautājumi

9 *DPV* ir savstarpējās palīdzības organizācija, kuras mērķis ir uzlabot dzīves apstākļus ar Parkinsona slimību sirgstošiem cilvēkiem un viņu ģimenēm. Ar 2009. gada jūlija vēstuli, kurā tika reklamēta sadarbība starp *DPV* un Nīderlandes aptieku *DocMorris*, kas nodarbojas ar tirdzniecību pa pastu, *DPV* iepazīstināja savus dalībniekus ar bonusu sistēmu, kurā ir paredzēts, ka *DPV* dalībniekiem, iegādājoties recepšu un tikai aptiekās nopērkamas zāles pret Parkinsona slimību pie *DocMorris*, tiek piešķirti dažādi bonusi (turpmāk tekstā – "bonusu sistēma").

10 *ZBUW* it īpaši uzskata, ka ar bonusu sistēmu tiek pārkāpts Vācijas tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēta vienotas cenas noteikšana aptieku izplatītajām recepšu zālēm.

11 No Tiesā iesniegtajiem materiāliem izriet, ka *Landgericht Düsseldorf* (Diseldorfas apgabaltiesa, Vācija) apmierināja *ZBUW* prasību atturēties no šādas prakses un aizliedza *DPV* reklamēt bonusu sistēmu tādā veidā, kā tas bija darīts 2009. gada jūlija vēstulē. *DPV* iesniedza apelācijas sūdzību par *Landgericht Düsseldorf* (Diseldorfas apgabaltiesa, Vācija) spriedumu iesniedzējtiesā.

12 Šī tiesa norāda, ka bonusu sistēma ir pretrunā attiecīgajām valsts tiesību normām ne tikai tad, ja farmaceits zāles, kurām ir noteikta cena, izplata par cenu, kas atšķiras no tās, kāda būtu jāiekasē saskaņā ar noteikumiem par zāļu cenām, bet arī tad, ja paralēli zāļu iegādei par noteiktu cenu klientam tiek piešķirtas priekšrocības, kā rezultātā viņam iegāde var šķist ekonomiski izdevīgāka.

13 Iesniedzējtiesai rodas jautājums par to, vai šādā situācijā kā pamatlietā Likuma par zālēm 78. panta 1. punkts gan tā sākotnējā redakcijā, gan grozītajā, rada aizliegtu ierobežojumu saskaņā ar LESD 34. pantu.

14 Gadījumā, ja ir izpildīti šajā pantā paredzētie nosacījumi, *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Federālās zemes Augstākā tiesa Diseldorfā, Vācija) rodas jautājums, vai noteiktu cenu paredzēšanu var pamatot saskaņā ar LESD 36. pantu ar cilvēku veselības un dzīvības aizsardzības apsvērumiem. Saskaņā ar šīs tiesas viedokli tas, vai pastāv pamatojums, it īpaši rada jautājumu par to, vai lauku iedzīvotājiem nesen sniegtā iespēja iegādāties zāles pa pastu, vismaz var relativizēt Tiesas judikatūru, kas izriet no 2014. gada 13. februāra sprieduma *Sokoll-Seebacher* (C-367/12, EU:C:2014:68).

15 Iesniedzējtiesa uzskata, ka jautājuma izvērtēšanai par to, vai tikai, paredzot noteiktu cenu recepšu zālēm, varētu tikt nodrošināta vienveidīga iedzīvotāju apgāde visā teritorijā ar recepšu zālēm, visticamāk, būs izšķiroša nozīme strīda pamatlietā risinājumam. Šī tiesa norāda, ka *ZBUW* līdz šim nav iesniegusi ne argumentus, kas attiektos uz šo jautājumu, ne arī šādus argumentus pamatojošus dokumentus. Pietiktu arī ar to, ka pamatlietā aplūkojamā valsts tiesiskā regulējuma pamatojuma daļā arī būtu ietverta vienkārša norāde uz apgalvotajiem riskiem, kuru apkarošana ir noteikto cenu sistēmas pamatlietā mērķis.

16 Turklāt iesniedzējtiesai šajā ziņā rodas šaubas par jautājumu, vai, ņemot vērā piegādes pa pastu iespējas, attiecīgajā gadījumā būtu pieciešams iespējamais apdraudējums tradicionālajām aptiekām, it īpaši lauku reģionos.

17 Ciktāl 2012. gada 19. oktobra likuma pamatojumā ir norādīti vēl citi iemesli, iesniedzējtiesa tos sākotnēji neuzskata par pietiekamu pamatojumu preču brīvas aprites ierobežojumam.

18 Šādos apstākļos *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Federālās zemes Augstākā tiesa Diseldorfā) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai LESD 34. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts tiesībās noteikta saistoša cena recepšu zālēm ir pasākums ar līdzvērtīgu iedarbību šī panta izpratnē?

2) Ja Tiesa uz pirmo jautājumu atbild apstiprinoši: vai saistoša cena recepšu zālēm saskaņā ar LESD 34. pantu ir pamatota ar cilvēku veselības un dzīvības aizsardzību, ja tikai šādi visā Vācijā un it īpaši lauku reģionos iedzīvotāji ar zālēm tiek apgādāti vienādi un visā teritorijā?

3) Ja Tiesa uz otro jautājumu atbild apstiprinoši: kādas ir tās prasības, kas ietekmē secinājumus tiesā par to, ka otrā jautājuma otrajā palīgteikumā minētā situācija tik tiešām pastāv?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo prejudiciālo jautājumu

19 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 34. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā, kurā ir paredzēta vienotu cenu noteikšana aptiekās tirgotām cilvēkiem paredzētām recepšu zālēm, ir pasākums ar importa kvantitatīvajiem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību.

20 Vispirms ir jāatgādina, ka preču brīva aprite ir LESD pamatprincips, kas izpaužas LESD 34. pantā noteiktajā kvantitatīvo ierobežojumu, kā arī jebkuru pasākumu ar tiem līdzvērtīgu iedarbību aizliegumā attiecībā uz importu starp dalībvalstīm (spriedums, 2007. gada 5. jūnijs, *Rosengren* u.c., C-170/04, EU:C:2007:313, 31. punkts).

21 Pamatlietā ir skaidrs, ka noteikto cenu režīms ir piemērojams gan aptiekām, kuru juridiskā adrese ir Vācijā, gan tām, kuras reģistrētas citās dalībvalstīs. Līdz ar to ir jāizvērtē, vai šo režīmu var kvalificēt par "pasākumu ar kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību" LESD 34. panta izpratnē.

22 Šajā ziņā turklāt ir jāatgādina Tiesas pastāvīgā judikatūra, saskaņā ar kuru LESD 34. pantā paredzētais pasākumu ar kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību aizliegums attiecas uz visiem dalībvalstu pasākumiem, kas var tieši vai netieši, faktiski vai iespējami traucēt importu starp dalībvalstīm (skat. spriedumu, 2008. gada 9. septembris, Komisija/Vācija, C-141/07, EU:C:2000:492, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).

23 Tiesa attiecībā uz Vācijas tiesībās noteikto aizliegumu tirgot pa pastu zāles, kuras ir atļauts pārdot tikai attiecīgās dalībvalsts aptiekās, arī nosprieda, ka šāds aizliegums galvenokārt traucē aptiekām, kas atrodas ārpus Vācijas, nevis aptiekām, kas atrodas Vācijas teritorijā. Lai arī attiecībā uz pēdējām ir grūti apstrīdēt, ka šāds aizliegums atņem tām papildu vai alternatīvu veidu, kā sasniegt zāļu galapatērētāju tirgu Vācijā, tām tomēr paliek iespēja tirgot zāles savās aptiekās. Turpretim internets ir nozīmīgāks līdzeklis tiešai piekļuvei Vācijas tirgum tām aptiekām, kas nav reģistrētas Vācijā. Aizliegums, kas vairāk ietekmē ārpus Vācijas teritorijas reģistrētas aptiekas, citu dalībvalstu izcelsmes ražojumiem daudz vairāk var traucēt piekļuvi tirgum nekā vietējiem ražojumiem un līdz ar to tas ir ar importa

kvantitatīvajam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību LESD 34. panta izpratnē (šajā ziņā skat. spriedumu, 2003. gada 11. decembris, *Deutscher Apothekerverband*, C-322/01, EU:C:2003:664, 74.–76. punkts).

24 Šajā gadījumā ir jākonstatē, kā to norādījusi *ZBUW*, kā arī Vācijas un Zviedrijas valdības, ka tradicionālās aptiekas labāk nekā aptiekas, kas nodarbojas ar tirdzniecību pa pastu, var sniegt pacientiem individuālas konsultācijas ar savu darbinieku palīdzību un nodrošina apgādi ar zālēm neatliekamas palīdzības situācijās. Ciktāl aptiekas, kas nodarbojas ar tirdzniecību pa pastu, savas ierobežotās pakalpojumu sniegšanas dēļ nevar pienācīgi aizstāt šādus pakalpojumus, ir jākonstatē, ka konkurence cenu ziņā var būt nozīmīgāks konkurences parametrs pēdējām minētajām nekā tradicionālajām aptiekām, jo tas ir nosacījums to iespējai tieši piekļūt Vācijas tirgum un saglabāt savu konkurētspēju tajā.

25 Līdz ar to un tā kā tirdzniecība pa pastu, ņemot vērā tādas Vācijas tirgus īpašās iezīmes, kādas izriet no Tiesā iesniegtajiem materiāliem, ir visbūtiskākais veids vai pat vienīgais veids, kā citās dalībvalstīs, nevis Vācijā reģistrētas aptiekas var tieši piekļūt šim tirgum, valsts tiesiskais regulējums pamatlietā neietekmē vienādi valsts izcelsmes zāļu un zāļu no citām dalībvalstīm tirdzniecību.

26 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jākonstatē, ka tāda vienotu pārdošanas cenu noteikšana kā Vācijas tiesiskajā regulējumā paredzētā, galvenokārt skar aptiekas, kas reģistrētas citā dalībvalstī, kas nav Vācijas Federatīvā Republika, nevis tās, kuru juridiskā adrese ir Vācijas teritorijā, kas galvenokārt varētu traucēt piekļuvi tirgum tām precēm, kuras nāk no citām dalībvalstīm, nevis valsts precēm.

27 Līdz ar to uz pirmo uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 34. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā, kurā ir paredzēta vienotu cenu noteikšana aptiekās tirgotām cilvēkiem paredzētām recepšu zālēm, ir pasākums ar importa kvantitatīvajiem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību šī panta izpratnē, jo šis tiesiskais regulējums galvenokārt skar recepšu zāļu tirdzniecību aptiekās, kas reģistrētas citās dalībvalstīs, nevis šādu zāļu tirdzniecību valsts teritorijā reģistrētās aptiekās.

Par otro un trešo jautājumu

28 Ar savu otro un trešo jautājumu, kuri ir jāaplūko kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 36. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā, kurā ir paredzēta vienotu cenu noteikšana aptiekās tirgotām cilvēkiem paredzētām recepšu zālēm, var tikt pamatots ar cilvēku veselības un dzīvības aizsardzību šī panta izpratnē.

29 Vispirms ir jāatgādina Tiesas pastāvīgā judikatūra, saskaņa ar kuru LESD 36. pants kā izņēmums no noteikuma par preču brīvu apriti Savienībā ir jāinterpretē šauri (šajā ziņā skat. spriedumus, 1985. gada 10. janvāris, *Association des Centres distributeurs Leclerc* un *Thouars Distribution*, 229/83, EU:C:1985:1, 30. punkts; 2008. gada 11. septembris, Komisija/Vācija, C-141/07, EU:C:2008:492, 50. punkts, un 2010. gada 9. decembris, *Humanplasma*, C-421/09, EU:C:2010:760, 38. punkts).

30 Attiecībā uz valsts pasākumu, kas ietilpst sabiedrības veselības jomā, Tiesa vairākkārt ir nospriedusi, ka cilvēku veselība un dzīvība ir pirmajā vietā starp Līgumā aizsargātajām vērtībām un interesēm un ka dalībvalstis pašas var izlemt, kādā līmenī tās vēlas nodrošināt sabiedrības veselības aizsardzību, kā arī veidu, kādā šis līmenis ir jāsasniedz. Tā kā šis aizsardzības līmenis dažādās dalībvalstīs var būt atšķirīgs, dalībvalstīm ir jāatzīst rīcības brīvība (skat. spriedumu, 2015. gada 12. novembris, *Visnapuu*, C-198/14, EU:C:2015:751, 118. punkts un tajā minētā judikatūra).

31 It īpaši ar vajadzību nodrošināt stabilu valsts apgādi ar būtiskajām medicīnas precēm, ņemot vērā LESD 36. pantu, var pamatot šķērsli tirdzniecībai starp dalībvalstīm, ciktāl šis mērķis attiecas uz cilvēku veselības un dzīvības aizsardzību (skat. spriedumu, 1995. gada 28. marts, *Evans Medical* un *Macfarlan Smith*, C-324/93, EU:C:1995:84, 37. punkts).

32 Lai arī pamatlietā ir skaidrs, ka zāļu, kuru iegādei vajadzīga ārsta recepte, tirdzniecība pa pastu Vācijā vairs nav aizliegta, *ZBUW*, kā arī Vācijas un Zviedrijas valdības apgalvo, ka vienotu cenu sistēma, kura ir piemērojama šādu zāļu tirdzniecībai, ir pamatota ar vajadzību nodrošināt Vācijas iedzīvotāju drošu un kvalitatīvu apgādi ar zālēm.

33 It īpaši saskaņā ar Vācijas valdības viedokli minētās sistēmas mērķis ir nodrošināt, lai aptiekas, kuras nodarbojas ar tirdzniecību pa pastu, neiesaistītos graujošā konkurencē, izmantojot cenas, kas radītu tradicionālo aptieku izzušanu it īpaši lauku vai maz apdzīvotos rajonos, kuros aptiekām nebūtu tik izdevīgi atrasties. Šī valdība uzstāj uz to, ka tikai šādas aptiekas var nodrošināt drošu un kvalitatīvu apgādi, it īpaši neatliekamās palīdzības situācijās, kā arī individuālās konsultācijas un izplatīto zaļu efektīvu kontroli.

34 Lai arī uz mērķi nodrošināt drošu un kvalitatīvu apgādi ar zālēm visā valsts teritorijā principā attiecas LESD 36. pants, tomēr valsts tiesiskais regulējums, kas ierobežo tādu Līgumā paredzēto pamatbrīvību kā preču brīva aprite, var tikt pamatots tikai tiktāl, ciktāl tas ir piemērots, lai nodrošinātu leģitīma mērķa sasniegšanu, un nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs tā sasniegšanai (skat. spriedumus, 2010. gada 9. decembris, *Humanplasma*, C-421/09, EU:C:2010:760, 34. punkts, kā arī 2015. gada 23. decembris, *Scotch Whisky Association* u.c., C-333/14, EU:C:2015:845, 33. punkts).

35 Kā jau Tiesa ir nolēmusi, valsts iestādēm ir pienākums katrā konkrētajā gadījumā iesniegt šajā ziņā vajadzīgos pierādījumus. Attaisnojošajiem iemesliem, uz ko dalībvalsts var atsaukties, ir jābūt papildinātiem ar šīs valsts veiktā pasākuma piemērotības un samērīguma analīzi, kā arī ar precīzu informāciju, kas var pamatot tās argumentāciju (šajā ziņā skat. spriedumu, 2015. gada 23. decembris, *Scotch Whisky Association* u.c., C-333/14, EU:C:2015:845, 54. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

36 No tā izriet, ka valsts tiesai, izvērtējot valsts tiesisko regulējumu saistībā ar pamatojumu, kas attiecas uz cilvēku veselības un dzīvības aizsardzību LESD 36. panta izpratnē, ir objektīvi jāpārbauda, izmantojot precīzus statistikas datus vai citā veidā, vai attiecīgās dalībvalsts iesniegtie pierādījumi ļauj saprātīgi uzskatīt, ka izvēlētie pasākumi ir piemēroti iecerēto mērķu īstenošanai, kā arī vai ir iespējams šos mērķus sasniegt ar preču brīvu apriti un tirgu kopīgo organizāciju mazāk ierobežojošiem pasākumiem (šajā ziņā skat. spriedumu, 2015. gada 23. decembris, *Scotch Whisky Association* u.c., C-333/14, EU:C:2015:845, 59. punkts).

37 Runājot par attiecīgā valsts tiesiskā regulējuma piemērotību izvirzīto mērķu sasniegšanai, ir jākonstatē, ka arguments, kas attiecas uz vajadzību nodrošināt vienveidīgu apgādi ar recepšu zālēm visā Vācijas teritorijā, nav pamatots ar nevienu pierādījumu, kurš atbilstu šī sprieduma 35. punktā minētajiem nosacījumiem. It īpaši ar vispārīgiem apgalvojumiem, kas attiecībā uz šo jautājumu tika izvirzīti šajā lietā, nav pierādīts, kā jau norādījis ģenerāladvokāts savu secinājumu 51. punktā, kādā veidā vienotu cenu noteikšana šādām zālēm ļautu nodrošināt tradicionālo aptieku labāku ģeogrāfisko sadalījumu Vācijā.

38 Gluži pretēji, daži elementi, uz kuriem balstās Komisija, norāda uz to, ka pieaugoša konkurence cenu ziņā starp aptiekām labvēlīgi ietekmētu vienveidīgu apgādi ar zālēm, veicinot aptieku ierīkošanu reģionos, kuros zems aptieku skaits nozīmē zāļu pārdošanu par augstākām cenām.

39 Runājot par argumentu attiecībā uz kvalitatīvu apgādi ar recepšu zālēm, ir jākonstatē, ka pretēji Vācijas valdības apgalvotajam, neviens Tiesā iesniegtais pierādījums neliecina par to, ka, ja nebūtu tāda režīma kā pamatlietā, aptiekas, kas nodarbojas ar tirdzniecību pa pastu, varētu iesaistīties konkurencē cenu ziņā tādējādi, ka tādi būtiskie pakalpojumi kā neatliekamā medicīniskā palīdzība Vācijā vairs nevarētu

tikt nodrošināti secīga aptieku skaita samazināšanās dēļ. Šajā ziņā ir jāatgādina citi tādi konkurences parametri, izņemot cenu, kā šī sprieduma 24. punktā minētie, kas, iespējams, ļautu tradicionālajām aptiekām, kuras saskārušās ar konkurenci, ko veido tirdzniecība pa pastu, saglabāt konkurētspēju Vācijas tirgū.

40 Tāpat arī ar šajā lietā Tiesā iesniegtajiem pierādījumiem nepietiek, lai pierādītu, ka konkurencei recepšu zāļu cenu ziņā būtu negatīva ietekme uz tradicionālo aptieku tādām noteiktām darbībām sabiedrības interesēs kā recepšu zāļu ražošana vai zāļu noteiktu krājumu vai asortimenta uzturēšana. Gluži pretēji, kā arī būtībā norādījis ģenerāladvokāts savu secinājumu 47. punktā, varētu izrādīties, ka, sastopoties ar konkurenci cenu ziņā no tādu aptieku puses, kas nodarbojas ar tirdzniecību pa pastu, tradicionālās aptiekas tiktu stimulētas attīstīt šādas darbības.

41 Nešķiet arī ka saskaņā ar šī sprieduma 35. punktā minētajiem nosacījumiem būtu pierādīta apgalvotā saikne starp noteiktajām pārdošanas cenām pamatlietā un riska, ka pacienti varētu censties izdarīt spiedienu uz ārstiem, lai saņemtu fiktīvas receptes, secīgu samazināšanos.

42 Attiecībā uz *ZBUW* un Vācijas valdības izvirzīto tēzi, saskaņā ar kuru pacientam ar vāju veselības stāvokli nevajadzētu būt spiestam veikt tirgus analīzi, lai secinātu, kura aptieka piedāvā vajadzīgās zāles par izdevīgāku cenu, ir jāatgādina, ka reāla riska esamība cilvēku veselībai ir jāizvērtē nevis balstoties uz vispārējiem apsvērumiem, bet gan pamatojoties uz būtiskiem zinātniskiem pētījumiem (šajā ziņā skat. spriedumu, 1994. gada 14. jūlijs, *Veldt*, C-17/93, EU:C:1994:299, 17. punkts). Ar tik vispārējiem apsvērumiem, kas tika izvirzīti šajā ziņā, nekādi nepietiek, lai pierādītu patiesu risku cilvēku veselībai, kas izriet no patērētāja iespējas censties nopirkt recepšu zāles par zemāku cenu.

43 Turklāt ir jānorāda, tāpat kā minējusi *DPV* un Nīderlandes valdība, ka šajā gadījumā no konkurences cenu ziņā pacients varētu gūt labumu, ciktāl tā attiecīgajā gadījumā ļautu Vācijā piedāvāt recepšu zāles par izdevīgākām cenām nekā tās, kas šobrīd ir noteiktas šajā dalībvalstī. Kā jau Tiesa ir nospriedusi, cilvēku veselības un dzīvības efektīva aizsardzība it īpaši pieprasa, lai zāles tiktu tirgotas par saprātīgām cenām (skat. spriedumu, 1976. gada 20. maijs, *de Peijper*, 104/75, EU:C:1976:67, 25. punkts).

44 Visbeidzot ir jāpiebilst, ka apstāklim, ka pastāv citi tādi valsts pasākumi kā noteikums, saskaņā ar kuru tiem, kas nav farmaceiti, ir liegts būt aptieku īpašniekiem vai pārvaldīt tās, un kura mērķis saskaņā ar Tiesas rīcībā esošajiem materiāliem ir droša un kvalitatīva apgāde ar recepšu zālēm Vācijā, nav ietekmes uz Tiesas veikto pamatlietā aplūkojamā cenu noteikšanas režīma izvērtēšanu.

45 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, ir jāuzskata, ka tāds ierobežojums, kas izriet no tiesiskā regulējuma pamatlietā, nešķiet piemērots izvirzīto mērķu sasniegšanai un tātad to nevar uzskatīt par pamatotu ar šo mērķu īstenošanu.

46 Līdz ar to uz otro un trešo jautājumu ir jāatbild, ka LESD 36. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā, kurā ir paredzēta vienotu cenu noteikšana aptiekās tirgotām cilvēkiem paredzētām recepšu zālēm, nevar tikt pamatots ar cilvēku veselības un dzīvības aizsardzību šī panta izpratnē, ciktāl šis tiesiskais regulējums nav piemērots izvirzīto mērķu sasniegšanai.

Par tiesāšanās izdevumiem

47 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) **LESD 34. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā, kurā ir paredzēta vienotu cenu noteikšana aptiekās tirgotām cilvēkiem paredzētām recepšu zālēm, ir pasākums ar importa kvantitatīvajiem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību šī panta izpratnē, jo šis tiesiskais regulējums galvenokārt skar recepšu zāļu tirdzniecību aptiekās, kas reģistrētas citās dalībvalstīs, nevis šādu zāļu tirdzniecību valsts teritorijā reģistrētās aptiekās;**

2) **LESD 36. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā, kurā ir paredzēta vienotu cenu noteikšana aptiekās tirgotām cilvēkiem paredzētām recepšu zālēm, nevar tikt pamatots ar cilvēku veselības un dzīvības aizsardzību šī panta izpratnē, ciktāl šis tiesiskais regulējums nav piemērots izvirzīto mērķu sasniegšanai.**

[Paraksti]